

285251

Ів. Франківська обл.
Косів. р-н.
с. Рожнів
Моцно Федор Онуф.
за рікою

12-XII.1988

Шановні Редакція Сільських Вістей!

9-XII по Радіо було оголошено, що у газеті С.В. буде описана історія про голод на Україні в 1933 р. Розповім Вам правду про голод яку я слухав від чоловіка, який оповідав мені чого був голод, бо сам він пережив голод

З Полтавщини Андрій Копоть, разом зі мною ми по раненю на ВВВійні лікувалися в Шпиталю м. Двінську, Латвія. Андрій Копоть оповідав багато дечого про голод, але я коротко де що переповім.

Копоть Андрій бідняк, але мав корову мав жінку, та двоє дітей сина і дочку. Синові було 6 літ, а дочці 4 р.

Коди був приказ Сталіна, щоби з України забрати зерно, то ходили по хатах заготівельники і заберали зерно. Скільки разів заберали зерно в багатих і бідних. Кождий двір, сім'я, лишилися без зерна. Заготівельники не мали совісті нідокого і заберали зерно все, укого яке було. а на прожиття людям нічого не лишали.

Голод поступово морив селян. гинули люди з голоду масово тогди, коли поз'їдали все, що було їстівне. Поз'їдали тварин, котів, собак, і стала масова голодова смерть.

Сільський уряд, доручив скільком чоловікам, щоби копали ями на мертвих людей, та по хатах ходили і збирали мерців і звозили до ями. Багато сімей вигибло, де вже нема нікого в хаті живого, там на дверях знадвору клали знак, що до цеї хати нема за чим іти більше. Хати безлюдні. А де які особи довго не гинули мучілися лежали хворі голодом, але ще дихали. до таких повертали щодня зборщики трупів, а коли ще хто не сконав, то щоби до цей хати не ходити більше, виносили людину, клали на воза між мертвих, то де які конали на возі, а де які в ямі кінчали дихати.

Андрій Копоть і його сім'я, то поїли все, що було їстівне, корова молока не дала, бо за 30 днів мала отелитися, Андрій зарізав корову і м'ясом з корови жили якийсь час. М'яса не стало, сім'я від голоду ослабла, дати мучаться голодні і синок Андріїв

умер. А щоби мерця не забрали, зані мертвого до стайні, там мертвого сина порізав на куски, пересолив то худеньке м'ясо і кості і варив для дочки студенець та юшку. Дівчинка не знала, що вона їсть юшку з брата. А Андрій і його дружина не можуть їсти м'ясо з своєї дитини. Тяжке горе їх обох.

Коли уже облягла жінка і дочка, що нема сили встати на ноги. Надходить смерть голодна. А щоби не видів як гине дочка і дружина, то і Андрій ледво ходить, але натяг на себе плаща, узяв в руки патики, щоби підперався на патикук пішов у степ із тим заміром, що має йти, доки не впаде. А впаде, там і загине. Отак стопа за стопою, Андрій зайшов у степ далеченько.

На щастя Андрій потрапив на ховрахову схованку – діру. Урадувався, що може уб'є ховраха, то повренть до дому і підкормлюються сім'я. Копає землю руками і патиком, яма ховрахова іде круто в інші боки, ну Андрій грибе глину. . аж Андрій потрапив на зерно Пшениці. Ой. Набрив зерна в рот пожмакав проглотив 3-4 рази і почув себе в силі ліпше. Андрій збирає зерно в рукава плаща, в калісони, зерна було приблизно до 25 кг. Радощам немає меж. До дому Андрій прийшов вечором. Дома жінка і дочка лежать, бо встати негодні вже. Андрій зварив зерна, коли підкормилися усі троє Пшеницею вареною, то зразу почулися далеко ліпше. Досвіта, Андрій узяв роскаль, та мішок і пішов у степ, до сховку хом'яка. Бо куда йшов, Андрій, то робив знаки із бадилля, щоби мав орієнтацію куди має йти, бо то не легко мож потрапити.

Нащастя знайшов місце, де був учора і нору хом'якову, легше добувати роскалем як жменями. Докопався Андрій до комори з горохом. Зерно чисте, сухе, здорове. Радість велика охопила. Андрій зібрав до зернини все, гороху було приблизно 30 кг. А хом'яка не було в тій схованці – або мав ще десь комору, або зник начею з сховку.

Андрій додому повернувся знов вечором, бо вдень боявся іти, щоби хто не стрінувся з ним, бо голод може заставити на грабіж, або ще гірше.

Дома по трошечки варили гороху, Пшениці, уже піднялися на ноги дочка і жінка. Та і сам Андрій почувся краще в здоров'ю, ну але неїли вони скільки хотілося. Щадили, щоби на довго стало їм того корму.

Народ в селі повмерав масово, хати порожні, безлюдні, а все таки якимось чудом скільки сімей вижили і діждалися до нового врожаю, так як і Андрій дожив до нового і його дружина, і дочка.

Сталінська політика до українців, була жорсткою. Та не лише до українців, але до українців особливо. Чогосьто Сталін приказав, щоби забрали все зерно і на сльози незвертали уваги. А крім того, Вам все більше відомо як мені. Бо в той час, я жив під владою панської Польщі.

Я лише оповів дещо про Копотя Андрія який сам оповідав мені, що він пережив.

На жаль забув я адрес Копотя Андрія і не знаю, чи є ще він живим. Як що цього оповідання Ви написали б в газеті, то може Копоть Андрій прочитавби і узнав, що я є ще живим. Бо із шпиталю, ми попали знов не до одного Полка, бо не разом ви здоровілися.

Моя Адреса така:

285251 Івано Франківська область.

Косів район.

с. Рожнів. п.індекс 285 251

Мацко Федор Онуфрієвич

інвалід В.В.Війни II групи.

Шановні редактори!

Як що ця розповідь моя не годиться до друку, то я не гніватися не буду на Вас, але що правду мені говорив тов.Копоть А. я йому вірив.

Я є сталим переплатником С.Вістей.

Мені сподобається газета Сільські Вісті. Дякую.

З пов. до Вас (підпис)